

Самите цигани рядко имат съзнание за единна *“ромска общност”*. Действителни общности на практика се оказват отделните субгрупи: на кардарашите, на тракийските калайджии, на бургуджиите, на *“турските цигани”*, на лингурарите и т.н., обединени от здрави родствени връзки, традиционен поминък и собствен диалект. Съзнание за по-цялостна общност, за специфична етническа група, имат само част от представителите на ромската интелигенция и от лидерите на многобройните цигански организации. То се проявява понякога сред по-широки кръгове на циганското население като реакция на расисткия печат или на дискриминационната политика при упражняването на икономическите и социалните права на представителите на ромската общност - т.е. конструира се *“отвън”*.

Сред многобройните групи на циганите в България и в момента протичат различни процеси на етническа идентификация. Количествените данни за дела на циганите с чуждо преферирано самосъзнание трябва да се интерпретират много внимателно. Начинът на самопредставянето пред *“другите”* зависи от различни ситуационни фактори. Ако по време на преброяването поне половината от определяните от околното население като роми са се самоопределили като българи, турци или власи, при представителното социологическо изследване *“Циганите в преходния период”* от 1994 г., обхванало 1844 ромски домакинства от обособените цигански квартали, две трети декларират принадлежността си към общността на ромите. Преферирано турско самосъзнание демонстрират 22%, предимно от райони със смесено население. Като етнически българи се представят една десета от респондентите, а като власи - около 5%.

По данни от цитираното изследване, 47% от самоопределилите се като цигани посочват, че са от подгрупата на *“българските цигани”*. (В много редки случаи се самоназовават *“дасикане рома”* или още по-рядко - *“гаджикане рома”*. С думата *“дас”* балканските роми назовават българите, македонците, сърбите и хърватите, с *“хорахай”* - турците, а *“гаджо”* е названието за всички не-роми). От тях три четвърти не посочват друго самоназвание на групата си. Останалите най-често съобщават названието на традиционния или съвременния занаят на групата, или специфично прозвище, дадено им от другите групи. Така бяха фикси-